

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 28. 10. 1955, sp. zn. 1 Tz 165/55

Číslo:

Právní věta:

K výkladu pojmu „činnosti“, jejíž výkon lze podle § 51 tr. zák. zakázat.

Ani podle tohoto ustanovení a při podmíněném odsouzení ani podle §25 odst. 2 tr. zák. nelze vyslovit zákaz návštěvy hostinců.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 28.10.1955

Spisová značka: 1 Tz 165/55

Číslo rozhodnutí: 8

Číslo sešitu:

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla:

Předpisy:

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Lidový soud v Žatci uznal dva obviněné, A a B, vinnými trestným činem opilství podle § 187 odst. 1 tr. zák. a trestným činem rvačky podle § 223 odst. 1 tr. zák., které spáchali tím, že se v hostinci opili, byť i z nedbalosti, ač v opilosti jsou náchylní k výtržnostem, a úmyslně ohrozili pak život, resp. zdraví vedoucího hostince a hostů ve výčepní místnosti tím, že se zúčastnili rvačky. Za to byli odsouzeni podle § 187 tr. zák. s použitím § 22 odst. 1 tr. zák. k trestu odnětí svobody každý na pět měsíců podmíněně se zkušební dobou dvou roků. Podle § 51 tr. zák. (bez označení případů v tomto ustanovení uvedených) byl vysloven zákaz návštěvy hostinců v celé republice na dobu dvou roků. Tento rozsudek se stal pravomocným.

Nejvyšší soud ke stížnosti pro porušení zákona podané předsedou nejvyššího soudu vyslovil, že rozsudkem lidového soudu byl porušen zákon v § 24 odst. 1 písm. b) tr. zák., pokud jím byl obviněným odložen podmíněně výkon trestu odnětí svobody, v § 51 tr. zák., pokud jím byl vysloven ohledně obviněných zákaz návštěvy hostinců v celé republice na dobu dvou roků, a zrušil napadený rozsudek ve výroku, jímž byl podle § 51 tr. zák. vysloven u obou obviněných zákaz návštěvy hostinců.

Z odůvodnění:

Předseda nejvyššího soudu ve stížnosti uplatňuje porušení zákona jednak v § 24 odst. 1 písm. b) tr.

zák., neboť obviněným byl povolen podmíněný odklad výkonu trestu, aniž byly pro takový výrok dány předpoklady, jednak v § 51 tr. zák., protože byla oběma obviněným zakázána návštěva hostinců v celé republice na dobu dvou roků.

Stížnost pro porušení zákona je důvodná. Lidový soud především neuvážil, že ani u jednoho ani u druhého obviněného nejsou dány předpoklady pro podmíněný odklad výkonu trestu odnětí svobody, který byl obviněným v přiměřené výši uložen za trestné činy, jimiž byli na základě skutkového zjištění shodného s výsledky provedeného dokazování právem uznáni vinnými. Podle trestního oznámení požívají oba obvinění nadměrně alkoholu. V opilosti vyvolávají rádi rvačky, jimiž jak o tom svědčí i souzený případ bezdůvodně ohrožují a znepokojují pokojné občany. V práci jsou velmi nestálí, mění často pracoviště a jejich pracovní morálka je špatná. Vykazují četné absence i v době naléhavých prací, a to obyčejně potom, kdy se opijí. Obviněný A kromě toho žije v neutěšených rodinných poměrech jím samým zaviněných, špatně nakládá s manželkou, která jej proto již několikrát opustila. Oba obvinění byli již také několikrát trestáni. Nelze tedy říci, že by žili řádným životem pracujícího člověka a nelze ani mít důvodně za to, že bez výkonu trestu povedou napříště řádný život pracujícího člověka, jak to vyžaduje § 24 odst. 1 písm. b) tr. zák. Tím, že lidový soud uvedené okolnosti vyplývající z obsahu spisů vůbec neuvážil a obviněné podmíněně odsoudil, porušil zákon v cit. ustanovení ve prospěch obviněných. Protože však stížnost pro porušení zákona byla podána po uplynutí lhůty v § 218 odst. 2 tr. ř. uvedené, není možno vadné rozhodnutí v tomto směru napravit.

Lidový soud napadeným rozsudkem však porušil zákon ještě v dalším směru, a to v neprospěch obviněných, když ohledně obou vyslovil podle § 51 tr. zák. zákaz návštěvy hostinců v celé republice na dobu dvou let. Návštěvu hostinců nelze totiž považovat za činnost ve smyslu § 51 tr. zák. Činností ve smyslu tohoto ustanovení nelze rozumět každé jakékoliv jednání člověka, každý jakýkoliv jeho počin. Jakou činnost má § 51 tr. zák. na mysli, lze vyvodit přímo z účelu vedlejšího trestu v tomto ustanovení uvedeného. Podle § 51 tr. zák. má totiž být nebo může být vysloven zákaz činnosti, jestliže se pachatel dopustil trestného činu při výkonu činnosti (§ 51 odst. 1, pakliže trestným činem ohrozil nebo poškodil hospodářské zájmy republiky), nebo v souvislosti s ní [§ 51 odst. 2 písm. a) tr. zák.]. V těchto případech se jeví zákaz činnosti jako preventivní opatření, aby se v budoucnosti pachatel při výkonu nebo v souvislosti s výkonem činnosti nedopouštěl trestných činů, aby tato činnost nebyla příležitostí k spáchání trestných činů (na př. ublížení na zdraví při řízení motorového vozidla). Kromě toho lze vyslovit podle § 51 odst. 2 písm. b) a c) tr. zák. zákaz činnosti v případech, kdyby pachatel mohl činnost zneužít ke spáchání trestného činu anebo kde by odporovalo obecnému zájmu, aby činnost dále vykonával pachatel, který projevil trestným činem závadné nebo pro výkon činnosti nežádoucí vlastnosti. Z toho je patrné, že § 51 tr. zák. chrání především nezávadný výkon činnosti v tom smyslu, aby ji nevykonával ten, komu by mohla být příležitostí ke spáchání trestného činu nebo kdo by ji zneužil anebo u něhož je nežádoucí výkon činnosti pro jeho povahové vlastnosti projevené trestným činem. Ustanovení § 51 tr. zák. má tedy na mysli jednání, resp. soubor jednání představující činnost, kterou nutno hodnotit s hlediska občanského soužití jako nezávadnou nebo dokonce ve většině případů jako činnost doporučení hodnou. Půjde tu proto zpravidla o činnost předpokládající určité znalosti, určité dovednosti nebo zkušenosti, tedy určité přípravy, jako je tomu u činnosti sportovní, umělecké, technické, vědecké a pod. Jde o činnost, která mnohdy bývá jinak úsekem občanského povolání, pročez ji zákon v § 51 tr. zák. klade na roveň povolání tím, že co platí o zákazu činnosti, platí i o zákazu povolání a naopak. Není tudíž činností ve smyslu § 51 tr. zák. jednání, jímž se uspokojují toliko na př. biologické nebo fyziologické potřeby člověka. Činností takovou nejsou dále jednání projevující se jako určitý způsob pachatelova života (na př. zahálčivost, marnotratnost a pod.), nebo jako sklon k určitým zlovykům, jež společnost zavrhuje (na př. nemírné požívání alkoholických nápojů, omamných jedů a pod.), tedy pouhé projevy určitých, většinou záporných vlastností pachatelových, prýstících z jeho charakteru.

Jestliže je tudíž pachatel náchylný k nadměrnému požívání alkoholu, který si může opatřit v hostinci,

kde jsou též podávány alkoholické nápoje, pak jde zřejmě jen o zlovyk mající původ v povahové slabosti, při čemž návštěvu hostinců nutno označit jen za jeden z možných prostředků sloužících takovému pachateli k tomu, aby svůj zlovyk ukojil, nikoli však za činnost ve smyslu § 51 tr. zák.

Kromě zákazu činnosti podle § 51 tr. zák. zná trestní zákon v § 25 při podmíněném odsouzení omezení záležející v možnosti vyslovit na př. zákaz jednání, které se projevuje jako zlovyk pachatelův nebo které se přičí požadavkům občanského soužití nebo je jinak s hlediska společenského nežádoucí a brání pachateli v řádném životě pracujícího člověka. Při takovém zákazu jde o určité omezení po zkušební dobu směřující k výchově podmíněně odsouzeného v tom směru, aby vedli v budoucnosti řádný život pracujícího člověka. Podle tohoto ustanovení, které snad měl lidový soud na mysli, avšak nesprávně použil ustanovení § 51 tr. zák., nelze opět vyslovit zákaz návštěvy hostinců, protože návštěvu hostinců nelze považovat za jednání, které se přičí řádnému životu pracujícího člověka. Zákaz takový by se mohl týkat jen určitého závadného chování podmíněně odsouzeného v hostinci, na př. nemírného požívání alkoholických nápojů, což ovšem nelze považovat za totožné s návštěvou hostinců, které neslouží jen k podávání nebo prodeji takových nápojů. Nejde-li o podmíněné odsouzení, nutno jednání, které se projevuje v tom, že není možno pachatele trestného činu považovat za člověka vedoucího řádný život pracujícího člověka, vzít v úvahu při výměře trestu hledíc v §§ 17 a 19 tr. zák.

Jestliže tedy lidový soud vyslovil podle § 51 tr. zák. zákaz návštěvy hostinců obviněnými, porušil tím zákon v tomto ustanovení při čemž porušil zákon i v odst. 3 tohoto ustanovení, podle něhož lze vyslovit dočasný zákaz činnosti nebo povolání nejméně na tři a nikoli na dva roky, jak učinil lidový soud.